

Aneks 2: Matrica spoljnjeg učinka

Ovaj deo Okvira vrši organizaciju aspekata koje će obuhvatiti Analiza kako se različite vrste resursa, koje stoje na raspolaganju sistemu pravosuđa (upravljanje i rukovođenje, finansijska sredstva, ljudski resursi, infrastruktura, IT), koriste i kako se njima upravlja u pružanju usluga. Ovaj Okvir određuje i relevantne aspekte koje treba proceniti, metod prikupljanja primarnih podataka, učestalost prikupljanja podataka i izvor relevantnih informacija i podataka.

Pokazatelj	Upućivanje na relevantna pravna dokumenta	Metod prikupljanja podataka i učestalost prikupljanja	Izvor podataka/informacija
1. EFIKASNOST PRUŽANJA PRAVOSUDNIH USLUGA			
1.1 Rad i produktivnost sudova			
1.1.1 Br. rešenih predmeta	<u>Mišljenje br. 6 CCJE (Konsultativni savet evropskih sudija) (2004) o pravičnom suđenju u razumnom vremenskom roku i o ulozi sudije u suđenju, uzimajući u obzir alternativne načine za razrešavanje sporova.</u>	Zvanična statistika (kvartalno, godišnje)	VKS, MP, sudovi, VSS,DVT, tužilaštva/RJT
1.1.2 Ukupan br. rešenih predmeta po sudiji (zajedno i odvojeno po vrsti predmeta, sudu i mestu suda)	„B. Kvalitet sistema pravosuđa i njegova procena, kvantitativni statistički podaci, procedure monitoringa,“ B.9. Prikupljanje podataka i monitoring treba redovno da se vrše, da ih sprovodi nezavisno telo, i da omogućavaju prilagođavanje organizacije sudova promenama u broju predmeta C. Br. Predmeta i vođenje predmeta.	Zvanična statistika (kvartalno, godišnje)	VKS, MP, sudovi, VSS,
	<u>CEPEJ – Kompendijum „dobre prakse“ o upravljanju pravosudnim procedurama</u>	Zvanična statistika (kvartalno, godišnje)	VKS, MP, sudovi, VSS

1.2 Pravovremenost u pružanju pravosudnih usluga			
1.2.1 Br. Nerešenih (prenetih) predmeta	<u>Mišljenje br. 6 CCJE (Konsultativni savet evropskih sudija) (2004) o pravičnom suđenju u razumnom vremenskom roku i o ulozi sudije u suđenju, uzimajući u obzir alternativne načine za razrešavanje sporova. C. BR. PREDMETA I VOĐENJE PREDMETA - specifične procedure</u>	Zvanična statistika (kvartalno, godišnje)	VKS, MP, sudovi, VSS
1.2.2 Stepen zagušenosti (relativna količina nerešenih predmeta)	C.13. Ključ za srazmerno vođenje parnice je aktivno rukovođenje predmetima od strane sudija, osnovni principi koji su izneti u Preporuci br. R (84) 5. Najbitnije je da sudije treba od samog početka i kroz ceo postupak da kontrolišu raspored i trajanje postupka, utvrđujući čvrste termine i imajući nadležnost da odbiju odlaganja, čak i nasuprot volje stranaka.	Zvanična statistika (kvartalno, godišnje)	VKS, MP, sudovi, VSS
1.2.3 „Starosna“ struktura nerešenih predmeta (zajedno i odvojeno po vrsti vrsti suda, vrsti predmeta i mestu suda)	<u>Preporuka br. R (86) 12 Komiteta Ministara zemljama-članicama u vezi s merama za sprečavanje i smanjivanja preterane količine posla u sudovima.</u> VI. Redovna analiza nadležnosti različitih sudova u pogledu količine i prirode zahteva kako bi se izbalansirala opterećenost poslom.	Zvanična statistika (kvartalno, godišnje)	VKS, MP, sudovi, VSS
1.2.4 Vreme potrebno za rešavanje prema starosti rešenih predmeta (zajedno i odvojeno po vrsti vrsti suda, vrsti predmeta i mestu suda)	<u>CEPEJ – Kompendijum „dobre prakse“ o upravljanju pravosudnim procedurama</u>	Zvanična statistika (kvartalno, godišnje)	VKS, MP, sudovi, VSS
1.2.5 Vreme potrebno za rešavanje koristeći SATURN metod		Zvanična statistika (kvartalno, godišnje)	MP, sudovi, VSS
1.2.6 Pravovremenost merena od strane korisnika suda i ljudi iz prakse		Anketa (periodična); intervjui učesnika	.Anketa o pravosuđu s velikim br. učesnika VSS, DVT, MP, korisnici suda

1.3 Delotvorno izvršenje			
1.3.1 Br. nerešenih predmeta izvršenja	<p><u>Preporuka Rec(2003)17 Komiteta ministara državama-članicama o izvršenju:</u></p> <p>Postupak izvršenja treba da bude:</p> <p>a. jasno definisan i lak za izvršitelje da ga sprovode</p> <p>IV. Izvršitelji</p> <p>7. Državni izvršitelji treba da imaju primerene uslove za rad, adekvatne fizičke resurse i prateće osoblje. Oni takođe treba da budu adekvatno plaćeni.</p> <p>8. Izvršitelji treba da prođu početnu i stalnu obuku prema jasno definisanim i dobro struktuisanim ciljevima .</p>	Zvanična statistika (kvartalno, godišnje)	VKS, MP, sudovi, VSS
1.3.2 Delotvornost izvršenja „iv” predmeta (uglavnom za neplaćene račune za komunalije)	<p><u>Mišljenje CCJE br. 13 ulozi sudija u izvršenju sudskih odluka – VII. Zaključci</u></p> <p>D. Ne bi trebalo da bude odlaganja postupka izvršenja osim zakonske osnove za odlaganje. Svako odlaganje podleže proceni sudije. Izvršitelji ne treba da imaju ovlašćenje da preispituju ili menjaju presudu.</p> <p>F. CCJE smatra da, u zemlji vladavine prava, javna vlast ima obavezu da iznad svega poštuje sudske odluke i da ih sprovodi brzo po službenoj dužnosti.</p> <p>G. Izvršenje treba da bude brzo, delotvorno i srazmerno.</p> <p>H. Stranke treba da budu u mogućnosti da lako pokreću postupak izvršenja. Treba izbegavati svaku prepreku tome, kao npr. preterani trošak.</p>	Zvanična statistika (kvartalno, godišnje) Anketa (periodično); kvalitativna ekspertska procena	VKS, MP, sudovi, VSS
1.3.3 Delotvornost izvršenja sudskih presuda	<p><u>Rec. (2003) 16 Komiteta ministara državama članicama o izvršenju upravnih i sudskih odluka na planu upravnog prava.</u></p>	Zvanična statistika (kvartalno, godišnje) Anketa (periodično); kvalitativna ekspertska procena	Anketa o pravosuđu s velikim br. učesnika VKS, VSS, sudovi, MP, korisnici suda

1.4 Procesna efikasnost i učinkovitost			
1.4.1 Delotvornost servisiranja (dostava) procesa (procenat uspešne dostave, relativni troškovi načina dostave)	<p><u>Mišljenje CCJE br. 6 (2004) o pravičnom suđenju u razumnom roku i o ulozi sudije u suđenju, uzimajući u obzir alternativne načine za razrešavanje sporova.</u></p> <p>A.5. Nadoknade za advokate i plate sudskih službenika treba da budu određene tako da ne motivišu nepotrebne procesne korake</p> <p>A.6. Treba doneti odredbu, u skladu s Preporukom br. R (84) 5 (princip 2-1 u aneksu), za sankcionisanje zloupotrebe sudskog postupka.</p>	Zvanična statistika (kvartalno, godišnje) Finansijski podaci; intervju učenika; kvalitativna ekspertska procena	VKS, sudovi, VSS, DVT
1.4.2 Efikasnost u zakazivanju ročišta (prosečan br. meseci od podnošenja tužbe do prvog ročišta)	<p><u>Preporuka Rec.(2003)17 Komiteta ministara zemljama-članicama o izvršenju</u></p> <p>2. Izvršenje treba da:</p> <p>d. obezbedi najdelotvorniji i najprikladniji način dostave dokumenata (npr, lična dostava od strane izvršitelja, elektronskim putem, poštom);</p> <p>e. obezbedi mere za sprečavanje ili odvratanje od procesnih zloupotreba;</p>	Anketa (periodično); Zvanična statistika (kvartalno, godišnje)	VKS, sudovi, korisnici suda
1.4.3 Prosečan br. ročišta po predmetu (združeno i razdvojeno po vrsti predmeta)	<p>d. obezbedi mere za sprečavanje ili odvratanje od procesnih zloupotreba;</p> <p><u>Preporuka SE, Komiteta ministara br. R (84) 5 o principima građanskog postupka doneta da unapredi funkcionisanje pravosuđa</u></p> <p>Princip 1</p>	Anketa (periodično); Zvanična statistika (kvartalno, godišnje)	Anketa o pravosuđu s velikim br. učenika VKS, VSS, DVT, MP, sudovi, korisnici suda
1.4.4 Prosečan br. otkazanih i odloženih ročišta i razlozi za to (prosečan br. otkazanih ročišta kao procenat ukupnog br. ročišta)	<p>Normalno, postupak ne bi trebalo da sadrži više od dva ročišta, od kojih bi prvi mogao da bude prethodno ročište pripremnog tipa, a drugo za iznošenje dokaza, saslušanje i, ukoliko je moguće, donošenje presude</p> <p>Sankcije bi trebalo primeniti kada stranka, pošto bude pozvana da pristupi, ne preduzima procesne korake u roku koji određuje zakon ili sud. U zavisnosti od okolnosti, te sankcije bi mogle da obuhvate zabranu tog procesnog koraka, određivanje naknade štete ili troškova, izricanje novčane kazne i odbacivanje predmeta.</p> <p>Princip 3</p> <p>Sud treba da, bar u toku prethodnog postupka, a po mogućnosti u toku celog postupka, igra aktivnu ulogu u obezbeđivanju brzog napretka postupka, uz poštovanje prava stranaka, uključujući pravo</p>	Zvanična statistika (kvartalno, godišnje), intervju učenika; kvalitativna ekspertska procena	Anketa o pravosuđu s velikim br. učenika VKS, VSS, DVT, MP, sudovi, korisnici suda
1.4.5 Efikasnost zatvorskih transfera	<p>Sud treba da, bar u toku prethodnog postupka, a po mogućnosti u toku celog postupka, igra aktivnu ulogu u obezbeđivanju brzog napretka postupka, uz poštovanje prava stranaka, uključujući pravo</p>	intervju učenika; kvalitativna ekspertska procena	Sudovi, tužilaštva, MP – zatvorska uprava

1.4.6. Delotvornost korišćenja tehnike upravljanja predmetima	na jednako postupanje. Posebno, treba da na osnovu vlastite inicijative naloži strankama da obezbede potrebna pojašnjenja, da im naloži da se lično pojave na sudu, da poteže pravna pitanja, da nalaže izvođenje dokaza, makar u onim slučajevima gde su u pitanju drugi interesi osim interesa stranaka, da kontroliše izvođenje dokaza, da isključi svedoke čije bi svedočenje bili irelevantno za predmet, da ograniči broj svedoka povodom neke činjenice gde bi taj broj bio preteran. Ova ovlašćenja treba primenjivati držeći se cilja predmeta.	intervjui učesnika; kvalitativna ekspertaska procena	Sudovi, tužilaštva, korisnici suda, advokati
1.4.7 Efikasnost u solidnom vođenju ročišta (prosečan br. ročišta koji ne doprinosi rešavanju predmeta; indeks efikasnosti znači procenat ročišta koji doprinosi rešavanju predmeta od ukupnog br. zakazanih ročišta)	Preporuka SE, Komiteta ministara br. CM/Rec(2010)12 državama članicama o sudijama: nezavisnost, efikasnost i odgovornost	Anketa (periodično); kvalitativna ekspertaska procena, intervjui učesnika	Anketa o pravosuđu s velikim br. učesnika, sudovi, tužilaštva, korisnici suda, advokati
1.4.8 Efikasnost u združivanju sličnih prdmeta	“37. Vlast i sudije treba da promovišu korišćenje elektronskog sistema za upravljanje predmetima i IKT i njihovo generalno korišćenje u sudu treba da bude isto tako stimulisano.” Preporuka SE, Komiteta ministara br. Rec(2006)2 državama članicama o Evropskim zatvorskim pravilima – Transferu zatvorenika	intervjui učesnika, kvalitativna ekspertaska procena	VKS, MP, sudovi, VSS, DVT
1.4.9 Efikasnost u žalbenom postupku (mera „recikliranja“)	Mišljenje CCJE br. (2013) 16 o odnosu između sudija i advokata – preporuke: I. CCJE preporučuje da države donesu odgovarajuće procesne odredbe koje moraju da definišu rad sudija i advokata i ovlaste sudije da efektivno primenjuju principe pravičnog suđenja i sprečavaju stranke u nepropisnim taktikama odlaganja. Ono takođe preporučuje da se sudije, advokati i korisnici suda konsultuju pri donošenju tih odredbi i da se ti procesni okviri redovno ocenjuju. II. CCJE podržava međunarodnu razmenu iskustava između sudija i advokata u pogledu razvijanja „dobre prakse“ u oblasti procesnih okvira, uzimajući u obzir različitu društvenu i pravnu tradiciju odnosnih zemalja. III. CCJE preporučuje da sudije organizuju ročište o upravljanju predmetom, u okviru važećih procesnih zakona, i utvrde, uz konsultaciju sa strankama, procesni kalendar, npr. određujući procesne faze, određujući razumne i odgovarajuće vremenske okvire i struktuirajući način i vreme podnošenja pismenih i usmenih podnesaka i dokaza.	Zvanična statistika (kvartalno, godišnje), intervjui učesnika; kvalitativna ekspertaska procena	VKS, VSS, sudovi, RJT, DVT
1.4.10 Efikasnost u pružanju administrativnih usluga (vreme potrebnoo za izvršenje administrativnih zadataka; potreban br. dolazaka u sud; br. šaltera kojima se mora obratiti)		Anketa (periodično)	Anketa o pravosuđu s velikim br. učesnika, VKS, VSS, MP, korisnici suda, sudsko osoblje

	IV. CCJE preporučuje ustanovljavanje linija komunikacije između sudova i advokata. Sudije i advokati moraju biti u poziciji da komuniciraju u svim fazama postupka. CCJE smatra da države treba da uvedu sistem koji omogućava kompjutersku komunikaciju između sudova i advokata.		
2. KVALITET PRUŽENIH PRAVOSUDNIH USLUGA			
2.1 Kvalitet zakona i donošenja zakona			
2.1.1 Opažanja o kvalitetu važećih zakona	<p><u>Mišljenje CCJE OP.11(2008) o kvalitetu sudskih odluka</u></p> <p>“12. Stoga, CCJE smatra da je poželjno da nacionalni parlamenti procenjuju i prate impakt zakona na snazi i zakonske predloge o sistemu pravosuđa i da uvode odgovarajuće prelazne i procesne propise kako bi se obezbedilo da sudije mogu da ih učine delotvornim putem visokokvalitetnih sudskih odluke. Zakonodavac treba da obezbedi da zakoni budu jasni i jednostavni za sprovođenje, kao i da budu u skladu s EKlJP. Kako bi se omogućilo tumačenje, pripremni rad na zakonima treba da bude odmah dostupan i pisan razumljivim jezikom. Svaki nacrt zakona koji se odnosi na upravljanje pravosuđem i procesne zakone treba da podleže mišljenju Saveta za pravosuđe ili nekom ekvivalentnom telu pre nego što se o njemu raspravlja u Parlamentu .”</p> <p><u>OECD (2014), Okvir OECD-a za evaluaciju regulatorne politike</u></p>	Anketa (periodično)	Anketa o pravosuđu s velikim br. učesnika, VKS, VSS, MP, RJT, DVT
2.1.2 Delotvornost procesa donošenja zakona		Intervjui učesnika; kvalitativna ekspertaska procena	MP, VSS, DVT, radne grupe, org. civilnog društva
2.1.3 Delotvornost početka primene novih zakona		Intervjui učesnika; kvalitativna ekspertaska procena	MP, radne grupe, sudovi, org. civilnog društva, PA, Skupština
2.2 Kvalitet administrativnih usluga u sudu			
2.2.1 Opažanja o opštem kvalitetu sudskih usluga	<p><u>Preporuka SE, Komiteta ministara br. CM/Rec(2007)7 državama članicama o dobrom upravljanju</u></p> <p><u>Evropski Ombudsman, Evropski kodeks dobrog upravljačkog ponašanja</u></p>	Anketa (periodično)	Anketa o pravosuđu s velikim br. učesnika, VSS, DVT, MP, korisnici suda, advokati
2.2.2 Opažanja o kvalitetu administrativnih usluga u sudu		Anketa (periodično)	Anketa o pravosuđu s velikim br. učesnika, VSS, MP, korisnici suda

2.3 Kvalitet procesuiranja predmeta			
2.3.1 Efektivnost korišćenja standardizovanih formulara, templejta, kontrolnih lista, itd.	<p>Mišljenje br. 6 CCJE (2004) o pravičnom suđenju u razumnom vremenskom roku</p> <p>“h) Standardne modele dobre prakse u upravljanju predmetima treba simulirati, kao i konsultativne sastanke sa sudijama</p> <p>j) Pravično vođenje postupka, korektna primena pravnih principa i ocena činjeničnog stanja, kao i mogućnost izvršenja predstavljaju ključne elemente koji vode visokokvalitetnim presudama</p> <p>k) Odluka mora da bude jasna i pisana jasnim i jednostavnim jezikom, uz omogućavanje svakom sudiji da izabere svoj stil u primeni standardizovanih modela</p> <p>l) CCJE preporučuje da pravosudne vlasti sastave kompendijum dobre prakse u cilju lakšeg pisanja odluka</p> <p>r) Sistem pravosuđa u celini treba da bude preispitan da bi se ocenio kvalitet sudskih odluka. Pažnju treba obratiti na dužinu, transparentnost i vođenje postupka.”</p>	Intervjui učesnika; kvalitativna ekspertska procena	Sudovi, VKS, VSS, MP
2.3.2 Opažanja o primeni i implementaciji zakona		Anketa (periodično), Intervjui učesnika	Anketa o pravosuđu s velikim br. učesnika, VSS, DVT, MP, korisnici suda, advokati
2.3.3 Razmere jaza implemetacije između pravosudnih usluga <i>de iure</i> i <i>de facto</i>		Procesne mape (ad hoc)	VKS, MP, VSS, DVT, RJT, apelacioni sudovi
2.3.4 Opažanja o kvalitetu rada pravosuđa		Anketa (periodično)	Anketa o pravosuđu s velikim br. učesnika, VKS, MP, VSS
2.3.5 Izbegavanje dvostrukog rizika u krivičnim tužbama		Intervjui učesnika; kvalitativna ekspertska procena	Anketa o pravosuđu s velikim br. učesnika, VKS, RJT, MP, VSS, DVT
2.3.6 Delotvornost korišćenja specijalizovabog procesuiranja predmeta u određenim sudovima		Intervjui učesnika; kvalitativna ekspertska procena	Anketa o pravosuđu s velikim br. učesnika, VKS, RJT, MP, VSS, DVT

2.3.7 Delotvornost koordinacije među akterima u cilju promovisanja kvaliteta		Intervjui učesnika; kvalitativna ekspertaska procena	Anketa o pravosuđu s velikim br. učesnika, MP, VSS, DVT
2.4 Kvalitet donošenja sudskih odluka			
2.4.1 Korišćenje standardizovanih instrumenata za pisanje presuda	<p><u>Mišljenje CCJE br. 11 (2008) o kvalitetu sudskih odluka</u></p> <p>“f) Profesionalizam sudija je primarna garantija za kvalitet odluka i važan deo internog okruženja koje utiče na sudske odluke. Profesionalizam podrazumeva pravnu obuku visokog nivoa za sudije, kao i razvoj kulture nezavisnosti, etike i deontologije. To zahteva od sudije da bude svestan ne samo pravne materije već i nepravog koncepta</p>	Intervjui učesnika; kvalitativna ekspertaska procena	VSS, PA
2.4.2 Povrede Evropske konvencije za ljudska prava (br. podnetih predavki, vrste predavki, rezultati, trendovi)	<p>l) CCJE preporučuje da pravosudne vlasti sastave kompendijum dobre prakse u cilju lakšeg pisanja odluka</p> <p><u>Mišljenje CCJE br. 9 (2006) o ulozi nacionalnih sudija u obezbeđivanju efektivne primene međunarodnog i evropskog prava</u></p> <p>“(c) posebno obezbediti da nacionalno pravo, uključujući i sudsku praksu, poštuje sudsku praksu ESLJP; naročito dozvoljavjući, gde god je to moguće, ponovno otvaranje predmeta, pošto je ESLJP našao da u postupku postoji povreda EKLJP ili njenih protokola, a ta povreda se ne može na razuman način eliminisati ili kompenzovati ni na koji drugi način osim kroz novo ročište u toj pravnoj stvari.”</p>	Zvanična statistika ESLJP (kvartalno, godišnje)	ESLJP, MP
2.4.3 Obim i vrsta predmeta koji povređuju evropske standarde o vremenu za razumno trajanje postupka	<p><u>Mišljenje CCJE br. 9 (2006) o ulozi nacionalnih sudija u obezbeđivanju efektivne primene međunarodnog i evropskog prava</u></p> <p>“(c) posebno obezbediti da nacionalno pravo, uključujući i sudsku praksu, poštuje sudsku praksu ESLJP; naročito dozvoljavjući, gde god je to moguće, ponovno otvaranje predmeta, pošto je ESLJP našao da u postupku postoji povreda EKLJP ili njenih protokola, a ta povreda se ne može na razuman način eliminisati ili kompenzovati ni na koji drugi način osim kroz novo ročište u toj pravnoj stvari.”</p>	Zvanična statistika (kvartalno, godišnje)	VKS, MP, sudovi, VSS, DVT, izveštaj Calvez (CEPEJ)
2.4.4 Pravilno korišćenje principa oportuniteta i priznanja krivice	<p><u>Preporuka SE, Komiteta ministara br. R (87) stimulišući diskreciono krivično gonjenje, sumarni postupak i pojednostavljanje redovne sudske procedure.</u></p>	Intervjui učesnika; kvalitativna ekspertaska procena	VKS, RJT, MP, VSS, advokati
2.4.5 Pravilnost pri donošenju osuđujuće presude (korišćenje smernica za osuđujuće presude; opažanja o doslednosti u donošenju osuđujućih presuda	<p><u>Mišljenje br. 6 CCJE (Konsultativni savet evropskih sudija) (2004) o pravičnom suđenju u razumnom vremenskom roku i o ulozi sudije u suđenju, uzimajući u obzir alternativne načine za razrešavanje sporova.</u></p>	Intervjui učesnika; kvalitativna ekspertaska procena	VKS, VSS, DVT, RJT, MP, advokati

2.5 Stopa ožalbenosti i stopa ukidanja			
2.5.1 Stopa ožalbenosti i stopa ukidanja (po vrsti suda i predmeta i mestu suda)	<p><u>Mišljenje br. 6 CCJE (Konsultativni savet evropskih sudija) (2004) o pravičnom suđenju u razumnom vremenskom roku i o ulozi sudije u suđenju, uzimajući u obzir alternativne načine za razrešavanje sporova.</u></p> <p>“C.17. Države treba da razmotre mogućnost uvođenja u svoj sistem kontrole neosnovanih žalbi kako bi se obezbedilo da se ne koči brzih odluka po osnovanim žalbama .”</p> <p><u>Preporuka SE, Komiteta ministara br. R (84) 5 o principima građanskog postupka kreiranih da unaprede funkcionisanje pravosuđa.</u></p> <p>Princip 7 – Treba učiniti korake da se otkloni zloupotreba pravnih lekova nakon presude.</p> <p><u>Preporuka br. R (95) 5 Komiteta ministara državama-članicama u vezi s uvođenjem i unapređenjem funkcionisanja sistema žalbi i procedura u građanskim i privrednim predmetima</u></p>	Zvanična statistika (kvartalno, godišnje)	VKS, MP, VSS, apelacioni sudovi
2.5.2 Opažanja o žalbama (korisnika suda i profesionalnih aktera)	<p>2.6 Integritet u pružanju pravosudnih usluga</p> <p><u>Magna karta o sudijama (osnovni principi)</u></p> <p>“Pristup pravosuđu i transparentnost – pravosuđe treba da bude transparentno i informacije o radu sistema pravosuđa treba objavljivati.”</p>	Anketa (periodično); intervjui učesnika.	Anketa o pravosuđu s velikim br. učesnika, VSS, MP DVT, RJT korisnici suda, advokati
2.6.1 Opažanja o integritetu i razlozi za nedostatak integriteta	<p><u>Preporuka SE CM/Rec.(2010)12 o sudijama: nezavisnost, efikasnost i odgovornost.</u></p> <p>„Poglavlje VIII – Etika sudija.</p> <p>72. Sudije u svom radu treba da budu rukovođene etičkim principima profesionalnog ponašanja. Ti principi ne obuhvataju samo dužnosti koje mogu biti disciplinski sankcionisane, već pružaju sudijama smernice kako da se ponašaju.</p> <p>73. Ovi principi treba da budu utvrđeni u kodeksu sudijske etike koja</p>	Anketa (periodično); intervjui učesnika.	Anketa o pravosuđu s velikim br. učesnika,.VSS, MP DVT, RJT korisnici suda, advokati
2.6.2 Opažanja o poverenju u pravosuđe	<p>72. Sudije u svom radu treba da budu rukovođene etičkim principima profesionalnog ponašanja. Ti principi ne obuhvataju samo dužnosti koje mogu biti disciplinski sankcionisane, već pružaju sudijama smernice kako da se ponašaju.</p> <p>73. Ovi principi treba da budu utvrđeni u kodeksu sudijske etike koja</p>	Anketa (periodično);	Anketa o pravosuđu s velikim br. učesnika,.VSS, MP DVT, RJT korisnici suda, advokati

2.6.3 Opažanja o korupciji u pravosuđu	<p>treba da omogući poverenje javnosti u sudije i pravosuđe. Sudije treba da igraju vodeću ulogu u donošenju tog kodeksa.</p> <p>74. Sudije bi trebalo da imaju mogućnost da zatraže savete o etici od nekog tela u okviru pravosuđa”.</p> <p><u>Mišljenje br. 6 CCJE (2004) o pravičnom suđenju u razumnom vremenskom roku i o ulozi sudije u suđenju, uzimajući u obzir alternativne načine za razrešavanje sporova.</u></p>	Anketa (periodično)	IPSOS, UNODC, Ombudsman, Agencija za borbu protiv korupcije, GRECO, TI Index
2.6.4 Razmere prijavljene korupcije i korišćenje neformalnih načina da izvrši uticaj na proces i ishod	<p><u>Mišljenje br. 6 CCJE (2004) o pravičnom suđenju u razumnom vremenskom roku i o ulozi sudije u suđenju, uzimajući u obzir alternativne načine za razrešavanje sporova.</u></p> <p>“A. Pristup pravosuđu A.1. Države treba da omoguće širenje pogodnih informacija o funkcionisanju pravosudnog sistema (priroda raspoloživih postupaka, prosečno trajanje postupaka u različitim sudovima, troškovi i rizici u slučaju pogrešnog korišćenja pravnih puteva, alternativni načini razrešavanja sporova koji stoje strankama na raspolaganju, osnovne odluke koje donose sudovi).”</p>	Anketa (periodično)	Anketa o pravosuđu s velikim br. učesnika, Anketa BEEPS; Anketa Agencije za borbu protiv korupcije
2.6.5 Opažanja o nezavisnosti pravosuđa	<p><u>Mišljenje CCJE br. 7 (2005) on “pravosuđe i društvo”</u></p> <p>“B.2. CCJE podržava sve korake u cilju jačanja opažanja javnosti o nepristrasnosti sudija i omogućavanju da se Pravda realizuje C. Odnosi sudova s medijima (jačati razumevanje o njihovoj ulozi, informisati javnost o prirodi, sadržini, ograničenjima i složenosti pravosudnog posla...)”</p> <p><u>Mišljenje CCJE br. 13 (2010) o ulozi sudija u izvršenju sudskih odluka</u></p> <p>“A. Delotvorno izvršenje obavezujućih sudskih odluka je osnovni elemenat vladavine prava. Od bitne je važnosti obezbediti poverenje javnosti u autoritet pravosuđa. Sudska nezavisnost i pravo na pravično suđenje su uzaludni ukoliko se odluke ne izvršavaju.</p>	Anketa (periodično); intervju učesnika, kvalitativna ekspertska procena	Anketa o pravosuđu s velikim br. učesnika, VSS, DTV, MP, korisnici suda, advokati

2.6.6 Opažanja o nepristrasnosti i pravičnosti	<p><u>Preporuka SE, Savet ministara CM/Rec. 1994-12 o nezavisnosti, efikasnosti i ulozi sudija</u></p> <p>“d. U procesu donošenja odluke, sudije treba da budu nezavisne i u mogućnosti da deluju bez ikakvih ograničenja, neprimerenog uticaja, pritisaka, pretnji ili mešanja, posrednog ili neposrednog, s bilo koje strane i iz bilo kog razloga. Zakon treba da propiše sankcije protiv lica koja nastoje da izvrše uticaj na sudiju na bilo koji od tih načina. Sudije treba da imaju neograničenu slobodu da nepristrasno odlučuju u predmetima u skladu sa svojom savešću i svojim tumačenjem činjenica, sledeći zakonska pravila. Sudije ne treba da imaju obavezu da izveštava o meritornosti predmeta bilo koga van domena pravosuđa.”</p>	Anketa (periodično)	Anketa o pravosuđu s velikim br. učesnika, VSS, DTV, MP, korisnici suda, advokati.

3. PRISTUP PRAVOSUDNIM USLUGAMA			
3.1 Dostupnost usluga pravosuđa (finansijski pristup pravosuđu)			
3.1.1 Finansijska pristupačnost sudskih troškova	<p>Preporuka SE, Komitet ministara, br. R (81) 7 državama članicama o merama za lakši pristup pravosuđu - D. Cena pravosuđa</p> <p>11. Nikakav novčani iznos ne treba tražiti od stranke za račun države kao uslov pokretanja postupka, a koji bi bio nerazuman u smislu pravne stvari.</p> <p>12. Pošto su do sada sudske takse predstavljale očiglednu prepreku u pravosuđu, one bi trebalo, ukoliko je to moguće, da se smanje ili ukinu. Sistem sudskih taksi bi trebalo preispitati u smislu njegovog pojednostavljenja.</p>	Zvanična statistika (kvartalno, godišnje); Anketa (periodično)	VKS, MP, Min. finansija, Statist. zavod, Anketa o pristupu pravosuđu, Anketa o pravosuđu s velikim br. učesnika
3.1.2 Vreme plaćanja sudskih taksi i srodnih troškova	<p>13. Posebnu pažnju treba posvetiti pitanju nadoknada za advokate i veštake pošto i one predstavljaju prepreku pristupu pravosuđu.</p>	Anketa (periodično); kvalitativna ekspertska procena	VKS, VSS, korisnici suda
3.1.3 Pristup i korišćenje izuzeća od plaćanja sudske takse	<p>Treba obezbediti neku vrstu kontrole iznosa ovih naknada.</p> <p>14. Osim u posebnim okolnostima, stranka koja dobije spor u principu treba da naplati svoje troškove od stranke koja je izgubila, uključujući honorar advokata koji je razumno nastao u postupku.</p>	Anketa o pristupu pravosuđu; intervjui učesnika, kvalitativna ekspertska procena	VKS, VSS, korisnici suda MP, VSS, advokati, org. civil. društva
3.1.4 Finansijska pristupačnost troškova advokata	<p><u>Mišljenje CCJE br. 6 (2004) o pravičnom suđenju u razumnom roku i o ulozi sudije u suđenju, uzimajući u obzir alternativne načine za razrešavanje sporova.</u></p> <p>Javnost treba da bude informisana o prirodi sporova koji se mogu pokrenuti, njihovom mogućem trajanju, njihovim troškovima i rizicima u slučaju pogrešnog korišćenja pravnih kanala. Treba da se obezbede informacije i o alternativnim načinama za razrešenje spora, što bi možda trebalo ponuditi strankama.</p>	Anketa (periodično); intervjui učesnika.	Anketa o pravosuđu s velikim br. učesnika VKS, MP, VSS, advokati, org. civil. društva
3.1.5 Korišćenje advokata po službenoj dužnosti (<i>ex-officio</i>)	<p>A.4. Tehnologija treba da bude razvijena putem koje bi učesnici u sporu mogli preko kompjutera da: dobiju potpune informacije, čak i pre početka postupka, o prirodi i iznosu troškova koje će morati da snose, kao i indikaciju o predvidivom trajanju postupka sve do presude.</p>	Intervjui učesnika; kvalitativna ekspertska procena	VKS, MP, VSS, advokati, org. civil. društva
3.1.6 Pristup za nezastupljene stranke	<p><u>Mišljenje CCJE br. 13(2010) o ulozi sudija u izvršenju sudskih odluka</u></p>	Zvanična statistika (kvartalno, godišnje); Intervjui učesnika; kvalitativna ekspertska procena; Anketa o pristupu pravosuđu	MP, RJT, sudovi, VSS DVT.
3.1.7 Delotvornost programa pravne pomoći za	<p>H. Stranke bi trebalo da mogu lako da pokrenu izvršni postupak.</p>	Intervjui učesnika;	VKS, DVT, MP, VSS,

siromašne korisnike suda	<p>Svaku prepreku u tome, npr. preterani trošak, treba izbegavati. <u>Preporuka SE, Komiteta ministara, Rec.(2003)17 državama-članicama o izvršenju</u> 3. Takse za izvršenje treba da budu razumne, propisane zakonom i unapred ih treba staviti do znanja strankama. 4. Pokušaj realizacije izvršnog postupka treba da bude srazmeran zahtevu, da se predviđena sredstva povrate, kao i interes tuženog. 5. Neophodne troškove izvršenja treba u principu da snosi optuženi, mada ne treba isključiti mogućnost da mogu da ih snose i druge stranke ukoliko su zloupotrebile postupak.</p> <p><u>Preporuka SE br. R (93) 1 o efektivnom pristupu zakonu i pravosuđu za siromašne</u></p>	kvalitativna ekspertska procena	advokati, org. civil. društva
3.2 Pristup alternativnom načinu razrešavanja sporova			
3.2.1 Br. uputa na medijaciju od strane suda	<u>Preporuka SE, Komiteta ministara, br. CM/Rec(2010)12 državama članicama o sudijama: nezavisnost, efikasnost i odgovornost (deo o medijaciji)</u>	God, sudska statistika, statistika organa medijacije	MP, organ medijacije
3.2.2 Br. novih predmeta za medijatore (po vrsti spora)	<u>Mišljenje CCJE br. 6 (2004) o pravičnom suđenju u razumnom roku (deo o medijaciji)</u>	God. statistika	Sudovi, MP, organ medijacije
3.2.3 Br. predmeta razrešen na medijaciji	<u>Mišljenje CCJE br. (2004)16 o odnosu između sudija i advokata (deo o medijaciji)</u>	Godišnja sudska statistika, statistika organa medijacije	MP, organ medijacije
3.2.4 Troškovi medijacije za korisnike	<u>Evropski Kodeks ponašanja za medijatore</u> <u>Preporuka SE, Komiteta ministara, br. CM/Rec 86/12 u vezi s merama da se smanji i spreči preopterećenost sudova (deo o medijaciji)</u>	God. statistika	MP, organ medijacije
3.2.5 Prosečan br. sesija medijacije od početka do postizanja sporazuma na medijaciji	<u>Preporuka SE, Rec. (2002)10 o medijaciji u građanskoj materiji</u> <u>Mišljenje CCJE br. 6 (2004) o pravičnom suđenju u razumnom roku</u>	Godišnja /za Funkcional. analizu statistika, procena učinka	MP, sudovi, organ medijacije

3.2.6 Prosečno trajanje (dani/meseci) postupka medijacije	<p><u>(deo o medijaciji)</u> “D.2. Pravna pomoć treba da bude dostupna za alternativne načine rešavanja sporova kao što je i za redovni sudski postupak; i sredstva za pravnu pomoć i bilo koji javni rashod koji podržava alternativno rešavanje treba da koriste poseban bužet, tako da odgovarajući troškovi ne idu na teret opertaivnog budžeta sudova .”</p> <p><u>Direktiva 2008/52/EC Evropskog parlamenta i Saveta od 21. maja 2008. o određenim aspektima medijacije u građanskoj i privrednoj materiji</u></p>	God. statistika	MP, sudovi, organ medijacije
3.2.7 Step en uspešnosti medijacije (br. sporazuma postignutim medijacijom u odnosu na neuspele medijacije)		God. statistika	MP, sudovi, organ medijacije
3.2.8 Delotvornost izvršenja odluka medijacije		God. statistika	MP, sudovi, organ medijacije
3.2.9 Percepcija medijacije		Procena za Funkcional. analizu Anketa MSP i Anketa pristupu pravosuđu (periodično)	MP, sudovi, organ medijacije, Anketa o pravosuđu s velikim br. učesnika
3.3 Pristup informacijama			
3.3.1 Opažanja korisnika o pristupu relevantnim informacijama	<p><u>Mišljenje CCJE br. 7(2005) o “pravosuđu i društvu”</u> “D.4. CCJE preporučuje da sve odluke Vrhovnog suda i ostale važne sudske odluke budu besplatno dostupne preko internet sajtova, ako i u štampanoj verziji, nakon povraćaja troškova za reprodukovanje; međutim, odgovarajuće mere treba preduzeti pri razglašavanju sudskih odluka da bi se sačuvala privatnost zainteresovanih strana, naročito stranaka i svedoka.”</p>	Anketa MSP i Anketa pristupu pravosuđu (periodično)	Anketa o pravosuđu s velikim br. učesnika, VSS, DVT, MP
3.3.2 Pristup informacijama o sudu i predmetu		God. (periodični) izveštaji, veb sajt suda	MP, VKS, VSS
3.3.3 Pristup sudskim odlukama		Redovni izveštaji	MP, VKS, VSS Ombudsman
	<u>Mišljenje CCJE br.(2004) 6 o pravičnom suđenju u razumnom roku -</u>		

3.3.4 Raspoloživost informacija o srodnim profesionalnim uslugama	<p>A. PRISTUP PRAVOSUĐU</p> <p>11. Javni pristup pravosuđu pretpostavlja pružanje pogodnih informacija o funkcionisanju sistema pravosuđa.</p> <p><u>Preporuke SE Rec. br. R (81) 7 o merama za omogućavanje pristupa pravosuđu</u></p> <p>A. Informacije za javnost</p> <p>1. Treba preduzeti odgovarajuće mere da se javnost obavesti o mestu i nadležnosti sudova i o načinu na koji se pokreće postupak ili se vrši odbrana pred tim sudovima.</p> <p>2. Sud ili nadležno telo ili služba treba da pruža opšte informacije o sledećem:</p> <ul style="list-style-type: none"> - procesnim zahtevima, pod uslovom da ne sadrže pravne savete u vezi sa suštinom predmeta; - načinu i roku u kojem se može žaliti na odluku, o pravilima procedure i dokumentima potrebnim za to; - načinu na koji se odluka može izvršiti i, ukoliko je to moguće, koliki je iznos troškova za to. 	Intervjui učesnika; kvalitativna ekspertiska procena	Vebsajtovi; Advokatska komora; prevodilačke usluge; izvršitelji; notari; medijatori
3.4 Geografski i fizički pristup uslugama pravosuđa			
3.4.1 Opažanja korisnika o geografskoj pristupačnosti sudova i nivou udobnosti objekata sudova	<p><u>Preporuka SE, Komiteta ministara, CM Rec(2010)12 državama članicama o sudijama: nezavisnosti efikasnost i odgovornosti</u></p> <p>28. Svaka država treba da odredi adekvatne resurse, objekte i opremu za sudove da im omogući da funkcionišu u skladu sa standardima utvrđenim u čl. 6 Konvencije i da omogući sudijama da rade efikasno.</p>	Anketa (periodično)	Anketa o pravosuđu s velikim br. učesnika, Anketa o pristupu pravosuđu, MP, org. civilnog društva, VSS.
3.4.2 Opažanja sudija i osoblja o objektima sudova i nivou udobnosti (uporediti sa anketom korisnika)		Anketa (periodično); intervjuji učesnika.	Anketa o pravosuđu s velikim br. učesnika, MP, sudovi, VSS.

3.5 Jednakost pristupa za ugrožene grupe			
3.5.1 Opažanja među određenim ugroženim grupama o dostupnosti pravosudnih usluga	<p><u>Preporuka SE Rec br. R (99) 4 o principima u vezi s pravnom zaštitom nesposobnih odraslih lica - Deo II – Vladajući principi, Princip 2 – Fleksibilnost pravne reakcije</u></p> <p>“1. Mere zaštite i ostala pravna sredstva raspoloživa za zaštitu odraslih nesposobnih lica i ekonomskih interesa odraslih nesposobnih lica treba da budu dovoljna, po sadržini i fleksibilnosti, da omoguće pogodnu pravnu reakciju na različite stepene nesposobnosti i razne situacije.</p> <p>2. Odgovarajuće mere zaštite ili druga pravna sredstva treba da budu raspoloživa u hitnim slučajevima.</p> <p>3. Zakon treba da obezbedi jednostavne i jeftine mere zaštite i ostala pravna sredstva.</p> <p>4. Raspon mera zaštite terba da obuhvati, u odgovarajućim slučajevima, one koje ne ograničavaju pravnu sposobnost lica u pitanju.</p> <p>5. Raspon mera zaštite terba da obuhvati one koje se ograničavaju na jedan pojedinačan akt, bez zahteva za postavljanjem zastupnika ili zastupnika sa stalnim ovlašćenjem.</p> <p>6. Treba voditi računa da se uključe one mere po kojima postavljeno lice deluje zajedno sa odraslim licem koje je u pitanju, kao i mere koje uključuju postavljenje više od jednog zastupnika.</p> <p>7. Treba voditi računa o potrebama za obezbeđivanjem i regulisanjem pravnih sredstava koja lice, još pravno sposobno, može preduzimati da se obezbedi.</p> <p>8. Treba voditi računa o potrebama da se hitno obezbedi da se određene odluke (posebno one koje se tiču maloletnika ili onih rutinske prirode koje se odnose na zdravlje ili lično blagostanje) mogu doneti za nesposobno odraslo lice na osnovu zakonskih ovlašćenja, a ne na osnovu sudske ili administrativne mere.”</p>	Anketa MSP i Anketa pristupu pravosuđu (periodično)	MP, org. civilnog društva, VSS